

روزنامه هنر		
سینمای ایران پیر شده، گفت‌وگو با بهروز افخمی	صفحه ۸	
طرحی بر زیست‌مدنی و نسبت آن با تحولات کنونی در ایران	صفحه ۱۰	
کودتای ۲۸ مرداد در محکمه یک‌طرفه تاریخ	صفحه ۱۰	

کلکسیون

معرفی مجموعه‌های عکاسی مهم

چشم‌های نادیده

پرستو ابن‌علی

کوشش عکاسان، مجموعه‌داران، گالری‌داران و مشاوران هنری در جهت معرفی «بهترین مجموعه‌های عکس جهان» بی‌نتیجه بوده است. مجموعه‌های عکاسی نفیس از اندازه، محتوا، موضوع و کیفیت‌های متفاوتی برخوردارند. برای تشخیص این امر، ما برای شما نمونه‌هایی کوچک از مجموعه‌های خصوصی و عمومی سراسر دنیا معرفی می‌کنیم.

کلکسیون عکس التون جان

مجموعه اسطوره موسیقی (موسیقیدان معروف) سر التون جان، یکی از مجموعه‌های برجسته خصوصی در جهان است که کمتر توسط عموم دیده شده است. او در هنگام خرید آنچه را که دوست داشت خریداری می‌کرد. از ۱۹۹۱ التون این مجموعه را با توجه به معیارهای شخصی و جدا از نام هنرمند، قیمت و محتوای آنها گردآوری کرده است. این مجموعه تأثیرگذار به‌عنوان یکی از بزرگ‌ترین مجموعه‌های خصوصی دنیا، آثار هنرمندان مدرن تا معاصر را دربرمی‌گیردکه شامل: من ری، نان گلدین، آندریاس گورسکی، ریچارد اودون، ویلیام کلین و همچنین کارهای عکاس مد ایروینگ بن است. هفت‌هزار عکس این مجموعه به‌طور عمده در خانه‌ها و آپارتمان‌های التون پخش شده است. او همچنان به جمع‌آوری آثار عکاسی ادامه می‌دهد.

موزه جورج ایستمن

فهرست مجموعه‌داران بدون نام ایستمن کامل نمی‌شود. این مجموعه دارای بیش از ۴۰۰ هزار عکس و نگاتیو است که تمام تاریخ عکاسی مشتمل بر ۱۴ هزار عکس یعنی تقریباً همه شخصیت‌های بزرگ عکاسی را دربرمی‌گیرد. این محل از اولین موزه‌های جهان بود که به نمایش تصاویر ثابت و متحرک از سال ۱۹۴۹ تخصیص یافت. از افتخارات آقای ایستمن بنیانگذاری شرکت ایستمن دکاک است. این مجموعه برای بازدید عموم در روچستر نیویورک گشایش یافت و همپتور به‌صورت آنلاین از طریق پروژه هنر گوگل در دسترس است.

مجموعه مایکل ویلسون

آقای ویلسون از دهه ۱۹۷۰ مجموعه‌داری مشتاق بود که در سال ۱۹۸۸ موسسه ویلسون را تأسیس کرد. مجموعه خصوصی او شامل تاریخ عکاسی است که هم عکاسی اولیه و هم عکاسی معاصر را دربرمی‌گیرد. وجه تمایز منحصر‌به‌فرد او این است که در تمام فیلم‌های جیمز باند از سال ۷۷ بوده و تهیه‌کنندگی فیلم‌ها را به‌همراه خواهرش داشته است.

کلکسیون ویویان مایر

ویویان مایر در حال حاضر به‌عنوان یکی از نوابغ زمان خود مورد ستایش قرار دارد. او تا پس از مرگش در سال ۲۰۰۹ شناخته نشده بود. در سال ۲۰۰۷ جوانی ساکن شیکاگو به نام جان مالوف تصادفاً به مجموعه عکاسی‌های خیابانی او در انبار یک حراجی برخورد کرد در حالی که نمی‌دانست که یافته‌هایش از بزرگ‌ترین و مهم‌ترین کشفیات آثار تاریخ عکاسی است. ویویان مایر پرستاری از شیکاگو بود که ۴۰ سال از عمرش را به عکس گرفتن از شهر و مردم گذراند. او بیش از صد هزار نگاتیو داشت که تعدادی از آنها را هیچ‌وقت ظاهر نکرد.

سونترا جیلمن و سلسو گونزالز-مجموعه عکس فاللا

این مجموعه خصوصی تاریخ یکصدسال عکاسی را دربرمی‌گیرد که هدف آن دستیابی به چاپ‌های نفیس و آثار عکاسان برجسته‌همنسل این مجموعه‌دار است. از همه مهم‌تر وجه مشترک عکس‌های آنهاست به‌طوری‌که در تمام آنها حرکت و انگیزه دیده می‌شود.

موزه هنرهای مدرن نیویورک (MOMA)

موزه هنرهای مدرن، جمع‌آوری مجموعه عکاسی‌اش را در سال ۱۹۳۰ آغاز کرد و از آن زمان مجموعه‌های بافت و ۲۵ هزار تصویر از عکاسان مدرن و معاصر را دربرمی‌گیرد که شامل کارهای نه‌تنها عکاسان بلکه خبرنگاران، دانشمندان، پیشگامان و آمانو‌هاست و در حالی که فضای گالری توسعه می‌یابد بازدیدکنندگان نیز برای مشاهده بسیاری از کارهای نمایشگاه می‌توانند آن را به‌صورت آنلاین ببینند.

دبلیو.ام.هانت

مجموعه‌دار عکاسی، نمایشگاه‌گردان و مشاور هنری دبلیو.ام.هانت بیش از ۳۰ سال است که عکس جمع‌آوری کرده است. هنری دخیل‌وام خاصی او برخی عکاسان بزرگ شامل ویلیام کلین، دیان آربوس، ایموژن کلینینگهام و رابرت فرانک را دربرمی‌گیرد. مجموعه او از این نظر بی‌مانند است که تمامی چشم‌های سوزها را بسته است یا مشخص یا نگاهشان بر گردنده شده است.

منبع: The Magazine Issue II

مکعب سفید

در جه سفر پژوهش

مدت‌هاست برخی گالری‌های تهران کارکرد خود را به‌عنوان نهاد هنری از دست داده‌اند. گالری‌ها از نظر هنرمندان (به‌خصوص هنرمندان تازه‌کار) فروشگاه‌هایی است که اجناس هنری می‌فروشند و فروش گالری‌ها شاخصی برای رتبه‌بندی غیررسمی میان هنرمندان شده است. اما در این میان معدود گالری‌هایی هستند که برای خود رسالتی دیگر قابل هستند. رسالتی آموزشی و پژوهشی مانند گالری برگ و گالری ماه مهر و چند گالری دیگر مانند گلستان، دی، آریا، آلی و شـیرین. گالری ماه مهر که متعلق به بخش خصوصی است با فعالیت‌هایی که از سال ۱۳۹۰ شروع کرده نام خود را به‌عنوان گالری پژوهشی در زمینه‌های مختلف هنری جاانداخته است. گالری مامهر در چهار زمینه فعالیت می‌کند: ۱- نمایشگاه‌های پژوهشی ۲- همدانیدی فرهنگی و هنری ۳- بازخوانی مفاهیم کلیدی در هنر ۴- نقد و بررسی کتاب‌های هنری

از نمایشگاه‌های پژوهشی که در این گالری برگزار شده می‌توان به نمایشگاه موفق «بنیابینیت» اشاره کرد. این نمایشگاه که به انتخاب حمید سوری برگزار شده، به آثار هنری میان‌رشته‌ای اختصاص داشت که جلسه نقد و بررسی‌اش با حضور کمبیز موسوی‌اقدم و هلیا دارایی یکی از پرجمعیت‌ترین جلسات از نوع خودش بود. البته در این زمینه باید به نمایشگاه آرتیستبوک که در اردیبهشت‌ماه اسمال برگزار شد نیز اشاره کرد.

جلسات هم‌اندیشی فرهنگی و هنری از سلسله جلسات میان‌رشته‌ای است که با هدف بررسی پیوندهای موجود در عرصه‌های مختلف هنر و تأثیر آنها بر یکدیگر برنامهریزی شده‌اند. در این زمینه می‌توان به جلسه‌ای با حضور شمس لنگرودی با موضوع «هنر شاعرانه» اشاره کرد. از دیگر برنامه‌های ادواری موسسه ماه مهر جلسات بازخوانی مفاهیم کلیدی در هنر است. یکی از بهترین جلسات با استقبال فراوان مخاطبان روبه‌رو شد سخنرانی پرهنگ صمدزادگان با موضوع «مفهوم کج» بود.

از دیگر فعالیت‌های بخش پژوهش گالری ماه مهر باید به جلسات نقد و بررسی کتاب تحت عنوان «هنر – کتاب» اشاره کرد. از جمله کتاب‌هایی که تاکنون در این بخش مورد بررسی قرار گرفته است می‌توان به کتاب «عکاسی» نوشته استیو لواردن با ترجمه مه‌ران مهاجر، «سرگذشت نقاشی ایران» و «مدرنیسم» نوشته ساندرو بکولا ترجمه روبین پاکباز و مترجمان دیگر اشاره کرد.

یکی از آخرین جلساتی که در گالری برپا شد مربوط به بررسی آثار مسلمیان، نقاش معاصر ایران توسط دو کارشناس هنری، آقایان علیرضا سمیع‌آذر و حمید سوری بود که با استقبال بی‌نظیر مخاطبان مواجه شد. از نکات برجسته همه جلساتی که تا‌ب‌حال برگزار شده است، پرسش و پاسخ انتهایی جلسات و حتی نظرات شخصی با آزادی کامل می‌توانند عقایدشان را ابراز کنند. در این تابستان گرم و هنگامی که هنرهای تجسمی در رخوت تعطیلی به‌سر می‌برد شرکت در این جلسات رایگان که یکشنبه‌ها برگزار می‌شود می‌تواند بسیار مفید باشد.

*** این عنوان از کتاب «درجه صفر**

نوشتهار، رولان بارت اقتباس شده است

درباره نفوذ کشوری کوچک بر بازار بزرگ هنر

قطر چگونه غول شد

شیخ حمد بن خلیفه آل ثانی، امیر سابق قطر در حال بازدید از یک نمایشگاه عکس Getty Images

نقش هنر در توسعه قطر

ازسوی دیگر، «شیخه المیاسه»، نقش هنر را در آینده قطر چندان پررنگ نمی‌بیند. او اعتقاد دارد که قطر در راستای اهداف و چشم‌اندازهای توسعه فرهنگی و توسعه موسسات فرهنگی گام برمی‌دارد و البته هنر در این میان، بخش بسیار حایزاهمیتی در هویت ملی این کشور ایفا خواهد کرد. او پیش‌تر، در گفت‌وگویی با نیویورک‌تایمز، گفته بود که با ایجاد موسسات هنری، پیش‌فرض‌های غرب از جوامع مسلمان ممکن است با چالش روبه‌رو شود. او همچنین یک‌بار بیان کرده بود که پدرش به او یاد داده برای دستیابی به صلح و آرامش، ابتدا باید به فرهنگ‌های دیگر احترام گذاشت و مردم غرب، شناخت صحیحی از خاورمیانه ندارند و تصورش از این منطقه، بیشتر شبیه پرت‌های از ابن‌لادن» در ذهن آنهاست. «شیخه المیاسه»، برای ترکیب حوزه نفوذ و اثرگذاری کارهای غربی و اسلامی گام برمی‌دارد. گاه او مثل مجریان تجاری و بازرگانی لباس می‌پوشد و گاه به طور کامل‌ا سنتی و در چادر و ردای مشکی، که فقط شورت‌اش از آن لباس قابل مشاهده است. او به زبان‌های فرانسوی و انگلیسی مانند زبان مادری‌اش عربی به خوبی تسلط دارد. «شیخه المیاسه» هیچ‌گونه پیشینه رسمی در تاریخ هنر ندارد و در دانشگاه دوک در کارولینای شمالی، رشته علوم و ادبیات سیاسی خوانده است. هم او و هم شوهرش «شیخ جاسم بن عبدالعزیز آل ثانی» قبل از بازگشت به قطر در دانشگاه کلمبیا، فعالیت بعد از فارغ‌التحصیلی هم نداشته‌اند. «الیا هار» گالری‌دار و واسطه هنری ایرانی مقیم نیویورک که با هنرمندان بسیار زیادی در خاورمیانه آشنایی دارد، معتقد است که «شیخه المیاسه» ذهن بازی دارد و در هر حال یک زن تحصیلکرده است. از نظر او، «المیاسه» قصد دارد تا دوحه را به قطب هنر در منطقه تبدیل کند، به طوری که ساکنان منطقه مجبور نباشند برای تماشای آثار برجسته به نیویورک یا پاریس یا لوس‌آنجلس پرواز کنند. دوحه یک برنامه جاذبلیله دارد. تا ۲۰ موزه در انواع مختلف راهاندازی کنند. در

قطر، برای هر خریدی، دستورالعملی وجود دارد. متخصصان معتقدند که «شیخه‌المیاسه» دارد می‌کوشد تا بهترین‌ها را جمع‌آوری کند. حالا هر قیمتی که می‌خواهند داشته باشند. خیلی‌ها بر این باورند که سرعت و روند خرید آثار طی سه، چهار سال گذشته از «المیاسه» یک چهره قدرتمند در بازار هنر ساخته است. او تاکنون در نشریات معتبری مانند «فوربس» و «وینیتی فیر» مقاله نوشته و از نظر مجله «اکنومیست»، قدرتمندترین زن در جهان هنر است.

روش قطر برای اثباتشن آثار هنری

«المیاسه» از گالری‌های هنری بازدید نمی‌کند. او به موسسات حراج سر نمی‌زند تا همراه سایر کلکسیون‌های عمده یا افراد دیگری که تاجران‌شان این است، در مراسم شنب‌های فروش شرکت کند. خیلی‌ها اطلاعات چنانی از او ندارند. موسسات حراج و گالری‌ها معمولاً قبل از برگزاری حراج‌ها، اینگونه کلکسیون‌ها را دعوت می‌کنند و برایشان میهمانی می‌گیرند تا به این کار، حراج‌های آنها با رونق بیشتری همراه است. اما قطری‌ها اینگونه عمل نمی‌کنند. آنها همه چیز را دست افراد متخصصی می‌سپارند که به‌عنوان «مشاور» آنها تلقی می‌شوند و در اینگونه مراسم‌ها شرکت می‌کنند. واسطه‌هایی چون «فیلیپ سگالوت»، «فرانک گراوود» و در حال حاضر «گای بنت» هم در میان این مشاور‌ها قرار دارند. «گای بنت» از مسوولان سابق کریستیز در بخش دیار ثمان هنر امیرسونیست و مدرن، چهره‌ای شاخص در جهان هنر است و به‌عنوان یک واسطه استنداشت شهرت دارد. او یکی از فارغ‌التحصیلان کریستیز است که در قطر نقش‌هایی داشته است. در ژوئن ۲۰۱۱، «دوارد دالمن» رییس پیشین این موسسه حراج، به‌عنوان مدیر اجرایی موزه قطر معرفی شد. «ژان پل آلگن»، مدیر برنامه‌های هنر عمومی موزه نیز، از پیشکوتان کریستیز است. تیم قطر به‌طور خاص از واسطه‌ها خرید می‌کند، اگرچه بخش وسیعی از خریدهایش از حراج‌ها صورت می‌گیرد. متخصصان بر این باورند که یک واسطه دیگر هم با «گای بنت» کار می‌کند و به این ترتیب، فروش‌ها به نام قطر ثبت نمی‌شود و در واقع، خرید‌ها به صورت حرم‌نامه صورت می‌گیرد و کسی متوجه نمی‌شود که برنامه آنها چیست.

کلکسیون‌ترهای بزرگ، رمانتیک‌هایی علاج‌ناپذیر هستند؟ آنها به طرز نامیدکننده‌ای عاشق پیشینه و گذشته تاریخی هنرمندانی‌اند که آثارشان را خریداری می‌کنند. آنها داستان پیکاسو و ماری-ترز و والتر و داستان ترازیک مودیلیانی و جین ایوتون جوان را تمجید می‌کنند، کسی که در ۲۱سالگی و بعد از مدت کوتاهی از مرگ هنرمند، از پنجره سقوط کرد. پرتزه ژان ایوتون در تاریخ ۶ فوریه ۲۰۱۳ به قیمت ۳۷/۷میلیون‌دلار در کریستز فروخته شد و باعث شد تا دومین نقاشی گران‌قیمت مودیلیانی رقم بخورد. این اثر همچنین بعد از اثرزن نشسته در نزدیکی یک پنجره، پیکاسو، به عنوان دومین اثری که به طور فراوان در موسسات حراج نمایش داده شده، از جمله یکبار در ۱۹۹۷، تبدیل شد. بعد از ۱۶سال از دفعه اول، ارزش این اثر ۳۳۳ درصد افزایش یافت و با توجه به قیمت ۷/۷میلیون‌دلاری در ۱۹۹۷، بیش از ۶۹میلیون‌دلار افزایش قیمت یافت.

آیا نفر اول فهرست، جوان تر شده است؟

در فصل ابتدایی هر سال، لندن قلب بازار هنر محسوب می‌شود و حراج‌های آن طبیعتاً بر آثار مدرن اروپایی و امیرسونیسم متمرکز است؛ همان‌طور که در سال ۲۰۱۲ شش مورد و در سال ۲۰۱۳ هفت مورد مربوط به اینگونه آثار بود. کلا حراج‌ها تلاش می‌کنند تا در این فصل بیشتر بر آثار هنری امیرسونیسم و مدرن توجه داشته باشند و بیش از نیمی از آثار را به اینگونه موارد اختصاص می‌دهند. با وجود این، کمپون تعداد اینگونه آثار، باعث شده تا صدر فهرست، همواره به سمت جوان‌ترشدن میل پیدا کند.

منبع: ArtPrice

۲۰۰۶ به‌عنوان رییس موزه انتخاب شد، تا حالا جقدر برای خانواده‌اش و موزه قطر خرج کرده است. اما متخصصان امر حسد می‌زنند که بودجه اختصاص داده شده در این خصوص به حدود یکمیلیارددلار در سال می‌رسد و از نظر آنها، قطری‌ها این پول را با هدف دراختیارآوردن شاهکارهای هنر مدرن و معاصر از هنرمندان شاخصی همچون «فرانسیس بیکن»، «روی لیختنشتاین»، «آندی وارهل» و «جف کونز»، خرج می‌کنند. این یک راز است که این پول‌ها واقعا چه زمانی قرار است تمام شود، اما به‌نظر می‌رسد مادامی که قطر به ثروت‌های نفتی دسترسی دارد، نفوذش در خاورمیانه را خواهد گستراند. سرمایه‌گذاران قدری که این کشور دارد، باعث خواهد شد تا این کشور در جهان فرهنگ و هنر بتواند نفوذ و قدرت خود را گسترش دهد. این تلاش در راستای تبدیل‌شدن قطر به کلکسیونی از هنر معاصر، آن‌هم از نوع درجه یک، بازار هنر را به‌حالت ششاور درآورده و به افزایش روبه‌رشد قیمت‌ها کمک کرده است. به‌عنوان مثال تا سال ۲۰۰۷ که قطر خرید ویژه‌اش را انجام داد، گران‌ترین اثر از «مارک روتکو» که تا آن موقع در حراج‌ها فروش رفته بود، با عنوان «ایعت‌کردن به پادشاه ماتیس»، مربوط به سال ۲۰۰۵ با قیمتی معادل ۲۲میلیون‌دلار بود. این قیمت، یکسوم آنچه بود که قطری‌ها پرداختند در سال ۲۰۱۱، ۲۵۰میلیون‌دلار برای تابلوی «ورق‌پازان» اثر پل سزان پرداختند که چهاربرابر بیشتر از آن چیزی بود که تا آن زمان برای اثری از آثار هنرمندان به‌طور کلی پرداخته می‌شد. «دیوید نش» واسطه رسمی اهل نیویورک، ۲۵سال است به‌عنوان مجری ارشد حراج ساتنیز فعالیت می‌کند. او معتقد است وقتی قطری‌ها خریدهایشان را در ارتباط با آثار هنری به پایان برسانند و کنار بکشند، چالهای را به وجود خواهند آورد که به نظر نمی‌رسد هیچ‌کس دیگر بتواند آن را پر کند.

قطر به دنبال چیست؟

طی سال‌های اخیر، موزه قطر توانسته سه موزه تراز اول در دوحه، پایتخت این

المیاسه، از بانفوذترین زنان دوحه هنر

کشور راهاندازی کند. معماران این موزه‌ها، «ژان نول» معمار برجسته فرانسوی، «آی.ام. پی» معمار برجسته چینی، و «ژان فرانسوا بون» دیگر معمار برجسته فرانسوی است. هر یک از این پروژه‌ها به مثابه محفلی مجید برای موزه ملی قطر که درحال حاضر تحت ساخت است، محسوب می‌شود. یعنی موزه هنر اسلامی و موزه هنر مدرن عربی و بیشتر تمرکزش بر هنر‌ها و هنرمندان منطقه‌ای است. بنابراین، متخصصان امر معتقدند اثباتش سهم قابل‌توجهی از کلکسیون غرب در قطر، باعث خواهد شد تا این کشور به بخشی از موسسه هنر معاصر تبدیل شود. اختصاصی بودجه سالانه موزه‌های اصلی به طور معمول تنها سهم اندکی از مصارف سالانه دولت قطر محسوب می‌شود. موزه هنر مدرن عربی به عنوان مثال در سال ۲۰۱۲ مبلغی بالغ بر ۳۲میلیون‌دلار هزینه کرد و این مبلغ برای موزه هنر متروپولیتن برابر با ۲۹میلیون‌دلار بود. در حالی که سایر شهرهای حاشیه خلیج‌فارس از جمله ابوظبی و دویب تلاش می‌کنند تا به پایتخت‌های فرهنگی تبدیل شوند، اما هم‌زمان با سازمان‌ها و موسسات موجود بین‌المللی هم شریک شده‌اند که از معروف‌ترین آنها می‌توان به «لوور» و «گوگنهایم» اشاره کرد. این اقدامات، با هدف تثبیت موقعیت خودشناس صورت گرفته است. این در حالی است که قطر در این زمینه به‌تنهایی یکه‌تازی می‌کند.

سنگین‌وزن‌های بازار هنر جهان در سال‌های ۲۰۱۲ و ۲۰۱۳

پیکاسو؛ در صدر

اثری مربوط به سال ۱۹۳۲ درخشید؛ خالی صالی هم برای هنرمندان، هم بازار هنر. **پیکاسو در ۱۹۳۲**
ازبه اثری از پیکاسو مربوط به سال ۱۹۳۲ در یک حراج عمده، نشان از یک فروش چندین‌میلیون‌دلاری دارد. نیمی از آثار ۱۰ هنرمند برتر حراج‌ها از سال ۱۹۳۲ ریشه می‌گیرد. در آن سال، او هنوز با الگا کولیکوا زندگی می‌کرد، در حالی که گرفتار ماری-ترز و والتر بود. زن نشسته در نزدیکی یک پنجره، تصویر ماری-ترز و والتر را در هنگام فرامقالات در سال ۱۹۳۲ نشان می‌دهد. این نقاشی با فروشی معادل ۴۰میلیون‌دلار در تاریخ ۵ فوریه ۲۰۱۳، به نهمین اثر گران‌قیمت این هنرمند تبدیل شد. چهار اثر دیگر هم مربوط به همان سال می‌شود: «ارویا» (در سال ۱۹۹۹ در کریستیز نیویورک به مبلغ ۴۴میلیون‌دلار فروخته شد)، «صدلی سیاه و سفید» (در ۱۹۹۹، در کریستیز نیویورک به قیمت ۴۱میلیون‌دلار فروش رفت)، زندگی با گل لاله» (در سال ۲۰۱۲ در ساتنیز نیویورک به قیمت ۳۷میلیون فروخته شد) و رکورد قیمت آثار این هنرمند مربوط به «پرگ سبز و مجسمه نیم‌تنه» (که به قیمتی معادل ۹۵میلیون‌دلار در حراج کریستیز نیویورک در تاریخ ژوئن ۲۰۱۰ خریداری شده. زن

تیما توسلی

نوسان در بازار هنر، همیشه وجود دارد و هر سال از فصلی به فصل دیگر، بازار هنر مدرن و هنر امیرسونیست و هنر معاصر با تغییر و تحولات فراوانی روبه‌رو می‌شود. در این میان، بازار هنر، نقشی دوگانه ایفا می‌کند. از یکسو به ارتقا و شناخته‌ترشدن هر چه بیشتر آثار هنری و هنرمندان جوان و کمترشناخته‌شده منجر می‌شود و از سوی دیگر، تجارت را در فرهنگ و هنر ترغیب می‌کند که می‌تواند اثری تخریبی بر ماهیت و اصالت هنر داشته باشد. هنر و فرهنگ، به‌خودی‌خود بخشی از توسعه هر کشور را به خود اختصاص می‌دهد، به‌طوری‌که معمولاً کشورها در تدوین چشم‌انداز توسعه فرهنگی خود به ابعاد و مولفه‌های مختلف آن توجه می‌کنند. کشور‌های توسعه‌یافته‌تر، در مقابل کشور‌های کمتر توسعه‌یافته قرار دارند و در این میان، تکاپوی برخی کشور‌ها می‌تواند آینده را با چالش‌هایی روبه‌رو کند. خاورمیله، طی دهه‌های اخیر همیده که باید جایگاه خود را در چنین هنر و بازار هنر تقویت کند. این کار، هم منجر به توسعه جایگاه کشور‌هایی چون ایران و عراق و مصر می‌شود و هم هنرمندان را به به‌چهره‌ایی بین‌المللی تبدیل می‌کند. اما به نظر می‌رسد که ویژگی‌های استراتژیک این منطقه، دارد در عرصه هنر هم به‌نوعی دیگر جللی پیدا می‌کند. در حالی‌که کشوری مانند ایران در تدوین چشم‌انداز توسعه خود در راه دستیابی به خواسته‌های هنری گام‌های را برمی‌دارد، کشوری مانند امارات از طریق ایجاد شعبه‌هایی از موزه لوور و گوگنهایم به توسعه خود می‌اندیشد و کشوری چون قطر نیز ترجیح می‌دهد بازار هنر را در قبضه خود درآورد. در این گفتار، تلاش کردیم رفتار کشور قطر را در سال‌های اخیر در راه به انحصار درآوردن آثار ارزشمند هنری با تکیه بر منابع مالی پایان‌ناپذیر این کشور، بررسی کنیم. رفتاری دوگانه، که از یکسو قدرت و جاه‌طلبی کشوری کوچک را نشان دهد و از سوی دیگر به نظامی از برنامهریزی اشاره دارد.

افزایش قیمت آثار هنری

بیش از ۷۰میلیون‌دلار برای اثر هنری «مرکز سفید» از مارک روتکو در سال ۲۰۰۷ پرداخته شده، که برای این هنرمند رقم بسیار بالایی محسوب می‌شود. در همین سال، کمی بعدتر، بیش از ۲۰میلیون‌دلار برای کاری از «دامین هیرست» داده شد، که یک رکورد برای یک هنرمند زنده محسوب می‌شود. همچنین باید به مورد دیگری اشاره کنیم که مربوط به پرداخت ۵۰میلیون‌دلار برای «بازی‌کنندگان ورق» از «سزان» در سال ۲۰۱۱ می‌شود و بالاترین رقمی است که تاکنون برای یک نقاشی در تمام جهان، پرداخته شده است.

قطری‌ها: خریداران پولدار

با توجه به محرمات‌بودن بازار هنر، تعداد کمی هستند که یادشان مانده باشد چه افرادی این مبالغ سرسام‌آور را پرداخته‌اند. اما چیزی که روزبه‌روز بیشتر قابل درک است اینکه این آثار استنادانه و خیلی دیگر از کارهای گرانب‌ار یا قطری‌ها می‌خرند. ساکنان پولدار کشوری کوچک در کرانه خلیج‌فارس که ثروت فراوان و جاذبه‌ای فرهنگی دارند و از همین‌رو آثار هنری را به قیمتی که تاکنون سابقه نداشته است، «ایترنیشیا جی. همبرکت»، مسوول ارشد توسعه بازرگانی موسسه حراج فیلیپس معتقد است قطری‌ها مهم‌ترین خریداران هنر در بازار امروز هنر جهان تلقی می‌شوند، به طوری که حجم مبالغی که آنها حاضرند بپردازند در محلیه انسان نمی‌گنجد. خرید از طریق واسطه‌های وابسته به «شیخه المیاسه بنت حمدین خلیفه آل ثانی»، رییس موزه قطر و خواهر امیر جدید قطر صورت می‌گیرد. او که ۳۰سال بیشتر ندارد، در حال حاضر به یکی از اثرگذارترین بازیگران عرصه هنر جهانی تبدیل شده است. هیچ‌کس به‌درستی نمی‌داند «شیخه المیاسه» زمانی که توسط پدرش امیر سابق بود، در سال

نیمه اول سال ۲۰۱۳ با مدت مشابه سال قبل مقایسه کند. صورت تقیه است. چند معیار برای قرارگیری در ۱۰ فروش برتر مورد نظر است؛ از جمله اینکه حداقل قیمت فروش باید ۱۰میلیون‌دلار باشد. این موضوع در ۹۰ درصد آثاری که در لندن جشن خورد مربوط به فروش آثار هنری امیرسونیسم یا مدرن بود که در حراج‌های کریستیزی یا ساتنیز ثبت شد. برخی موارد استثنایی شامل فروش‌های نیویورک می‌شود، جایی که آثار هنری امیرسونیسم یا مدرن، هم‌ساله در ماه می عرضه می‌شود یا در چین، که کالیگرافی‌های تاریخی امپراتور هوزینگ در فصل ابتدایی ۲۰۱۲ در حراج‌ها، رکورددار بود. در سال ۲۰۱۳ نیز، یک حراج فصل برگزار شد که نشان می‌داد مجموع فروش، چهارمیلیون‌دلار نسبت به ۲۰۱۲ ارتقا داشته. بزرگ‌ترین اسم‌ها در این حراج که امضاهاشان را می‌شد در میان کلکسیون‌های سرشناس دید، مربوط به هنرمندان درجه اول و پیشرو معاصر می‌شد. هم در سال ۲۰۱۲ و هم در ۲۰۱۳، بیشترین فروش‌ها مربوط می‌شد به کلود مونه، خوان میرو، فرانسیس بیکن و گرهارد ریشتر (تنها هنرمند زنده در این طبقه‌بندی). غایب بزرگ سال گذشته پابلو پیکاسو بود که در فوریه ۲۰۱۲ در حراج لندن بازگشتی دوباره داشت. او با